

AGNIESZKA WILKANIEC
DR INŻ. ARCH.
KATEDRA TERENÓW ZIELENI I ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU
WYDZIAŁ OGRODNICTWA I ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU
UNIwersytet PRZYRODNICZY W POZNANIU

ZAŁĄCZNIK NR 2
AUTOREFERAT

(JĘZYK POLSKI)

Spis treści

1. Edukacja, przebieg pracy naukowej oraz zawodowej	3
1.1. Imię i Nazwisko	3
1.2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/ artystyczne	3
1.3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/ artystycznych	3
2. Omówienie osiągnięcia naukowego będącego podstawą do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego	3
3. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych i projektowych, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz informacja o współpracy międzynarodowej	6
3.1. Osiągnięcia naukowo-badawcze, działalność projektowa oraz dorobek dydaktyczny i popularyzatorski przed uzyskaniem stopnia doktora	7
3.2. Osiągnięcia naukowo-badawcze po uzyskaniu stopnia doktora	8
3.3. Działalność projektowa po uzyskaniu stopnia doktora	12
3.4. Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski po uzyskaniu stopnia doktora	13
3.5. Współpraca międzynarodowa po uzyskaniu stopnia doktora	14
4. Podsumowanie	14
5. Wykaz wybranych publikacji naukowych w recenzowanych czasopismach oraz rozdziałów w monografiach uznanych przez autorkę za najważniejsze	15

1. Edukacja, przebieg pracy naukowej oraz zawodowej

1.1. Imię i Nazwisko

Agnieszka Wilkaniec

1.2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/ artystyczne

1.2.a. **Dyplom magistra inżyniera architekta** – nr 13 – na kierunku Architektura i urbanistyka, Wydział Architektury Politechniki Poznańskiej, 30 sierpnia 2000 r. z wynikiem bardzo dobrym. Praca dyplomowa pt.: „Klub tenisowy w Rogalinie”, pod kierunkiem dr inż. arch. Michała Ankiersztajna, recenzent prof. dr hab. Marian Fikus

1.2.b. **Dyplom doktora nauk rolniczych** w zakresie ogrodnictwa, Wydział Ogrodniczy Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, 28 września 2004.

Dysertacja doktorska pt.: „Zieleń zewnętrznego pierścienia fortów poznańskich”, promotor dr hab. Piotr Urbański prof. AR, recenzenci: dr hab. Barbara Szpakowska prof. AR, prof. dr hab. arch. Aleksander Grygorowicz.

Praca uzyskała:

- wyróżnienie Ministra Infrastruktury RP w 2004 r.
- Nagrodę zespołową II stopnia JM Rektora Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu w 2005 r.

1.3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/ artystycznych

od 1 listopada 2004 – adiunkt w Katedrze Terenów Zieleni i Architektury Krajobrazu na Wydziale Ogrrodnictwa i Architektury Krajobrazu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

2. Omówienie osiągnięcia będącego podstawą do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego

Jako osiągnięcie naukowe do oceny przedkładam własną monograficzną publikację książkową: Agnieszka Wilkaniec. 2018. **Stan zachowania i trwałość historycznych układów przestrzennych dawnych wsi i majątków w strukturze Poznania**. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Poznań 2018, ISBN 978-83-7160-915-2, język polski (ze streszczeniem w języku angielskim) 402 strony

Recenzenci wydawniczy: dr hab. inż. arch. Elżbieta Raszeja profesor UAP, prof. dr hab. Marek Kowicki

Omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Przedstawiona autorska monografia książkowa „Stan zachowania i trwałość historycznych układów przestrzennych dawnych wsi i majątków w strukturze Poznania” stanowi wynik prowadzonych przez wiele lat badań, dotyczących stanu zachowania i trwałości historycznych układów przestrzennych w sytuacji rosnącej presji urbanizacyjnej. Prace nad udoskonalaniem metodologii badań i analiz oraz badania terenowe i kameralne prowadzone były w latach 2007-2017.

Obszarem prowadzonych badań są dawne tereny wiejskie, położone obecnie w granicach administracyjnych Poznania i charakterystyczne dla nich historyczne struktury przestrzenne podlegające przekształceniom.

Celem pracy było ustalenie w jaki sposób funkcjonują historyczne układy ruralistyczne we współczesnym mieście. Wśród celów częściowych pracy można wymienić:

- ustalenie jak przebiegały przekształcenia układów przestrzennych, dawnych wsi i majątków i jaki jest ich stan zachowania w odniesieniu do przyjętego horyzontu czasowego;
- wytypowanie struktur przestrzennych najbardziej wrażliwych na zmiany i najbardziej stabilnych;
- określenie dynamiki przekształceń układów przestrzennych wsi i majątków;
- określenie przyczyn zmian i przekształceń;
- rozpoznanie współczesnych uwarunkowań planistycznych związanych z badanymi obiektami;
- zidentyfikowanie występujących problemów przestrzennych i zagrożeń dla historycznych struktur;
- sformułowanie wytycznych odnoszących się do kształtowania współcześnie układów przestrzennych związanych z dawnymi wsiami i majątkami oraz ich otoczenia.

Materiał badawczy stanowiły wytypowane 44 dawne wsie i majątki położone w granicach administracyjnych Poznania, na terenie których wyodrębniono elementy i struktury podlegające szczegółowym analizom. Badano stan zachowania układów przestrzennych w odniesieniu do stanu wyjściowego, za który uznano początek XX. w., kiedy Poznań został uwolniony spod ograniczeń związanych z istnieniem fortyfikacji poligonalnych i rozpoczął się jego intensywny rozwój przestrzenny.

Metodyka zastosowana w pracy obejmowała wykorzystanie materiałów kartograficznych, źródeł publikowanych oraz niepublikowanych materiałów archiwalnych dotyczących historii miasta oraz wsi i majątków podmiejskich, które posłużyły do analiz rozwoju przestrzennego Poznania jak i poszczególnych jednostek osiedleńczych, objętych badaniami. Szczegółowo analizowano zmiany zachodzące na peryferiach miasta na przestrzeni ostatnich 100 lat. Liczba jednostek uwzględnionych w badaniach pozwoliła prześledzić różne scenariusze zmian, na przebieg których miały wpływ uwarunkowania wewnętrzne i otoczenie. Analizowano między innymi zmiany w pokryciu i użytkowaniu terenu, do czego posłużyły narzędzia GIS. Dokonano oceny stopnia przekształceń stanu zachowania sześciu, uznanych za podstawowe, układów przestrzennych występujących na terenie wsi i majątków: układu drogowego, alei, założeń rezydencjonalno-parkowych, założeń folwarcznych, układu przestrzennego części wsi zajmowanej przez siedliska, pokrycia terenu w rozłogu pól. Analizy opierały się na danych zaczerpniętych z materiałów kartograficznych oraz wynikach badań terenowych. Przy ocenie stopnia przekształceń posługiwano się dwiema metodami: autorską metodą uogólnioną, pozwalającą uzyskać „wskaźnik trwałości układów przestrzennych” oraz metodą szczegółową opartą na danych przestrzennych, uzyskanych dzięki narzędziom GIS. Określono również „wskaźnik zmiany powierzchni zabudowy” w oparciu o dane przestrzenne. Dokonano także analizy zawartości aktualnych opracowań planistycznych odnoszących się do terenów objętych badaniami.

Wyniki prowadzonych badań obejmują ocenę trwałości poszczególnych wyodrębnionych struktur przestrzennych tworzących układ przestrzenny wsi i majątków. Starano się ustalić przyczyny następujących zmian i uwarunkowania wpływające na trwałość badanych obiektów i układów. Zidentyfikowano czynniki, które mają znaczenie dla podwyższenia wrażliwości historycznych struktur na zmiany. Istotnym elementem podsumowującym badania był przegląd istniejących opracowań planistycznych, rozważania nad ich zawartością oraz dyskusja nad stosowanymi narzędziami prawnymi służącymi kształtowaniu i ochronie historycznych struktur przestrzennych.

Stan zachowania struktur przestrzennych w poszczególnych analizowanych wsiach wykazuje związek z datą włączenia tych wsi do miasta. Za najlepiej zachowany w stosunku do stanu wyjściowego, czyli początku XX w. uznano system drogowy analizowanych jednostek, na kolejnych miejscach pod względem stanu zachowania plasuje się pokrycie i użytkowanie terenu, układy przestrzenne siedlisk,

zespoły rezydencjonalno-parkowe, układy zadrzewień, towarzyszące drogom, najgorzej zachowały się założenia folwarczne. Najpełniej zachowane historyczne układy przestrzenne wsi znajdują się przy granicach miasta, w oddaleniu od centrum (Wielkie, Piotrowo, Radojewo, Psarskie, Morasko), najsilniej natomiast przekształcone zostały struktury przestrzenne wsi położonych blisko centrum miasta: Rataj oraz Chartowa i Malty. Prowadzone badania wskazują, że okres jaki minął od włączenia wsi do miasta ma związek ze współczesnym stopniem zurbanizowania, wyrażonym m.in. poziomem wzrostu powierzchni zabudowy. Ustalono również, że stopień zachowania historycznych struktur przestrzennych wsi i majątków był zależny od współczesnego sposobu użytkowania terenu i występujących rodzajów zabudowy. Słaby stan zachowania historycznych struktur przestrzennych reprezentowany jest przez wsie, które zostały współcześnie zajęte przez intensywną zabudowę mieszkaniową, przede wszystkim bloki mieszkalne z tzw. „wielkiej płyty”. Ten rodzaj zagospodarowania objął trzy wsie na wschodzie Poznania: Rataje, Chartowo i Żegrze oraz na północy: Winiary (osiedla Winiary i Winogrady) i Piątkowo, a także część Junikowa (osiedle Kopernika) i Dębca (osiedle Dębina). Widoczny jest różny poziom przekształceń dotyczących układów przestrzennych dawnych wsi, ich różne usytuowanie na skali continuum miejsko-wiejskiego. Część terenów dawnych wsi znajduje się na obszarach noszących cechy przypisywane strefie podmiejskiej. Równocześnie na terenie Poznania nadal występują jednostki o zachowanym wiejskim charakterze: Garaszewo, Głuszyna, Huby Kobyłopolskie, Piotrowo, Michałowo, Radojewo, Psarskie, Wielkie oraz w części arealu Morasko, Spławie i Szczepankowo.

Analiza rozwoju układów przestrzennych wsi i majątków objętych badaniami wskazuje na zróżnicowanie tempa i skali przekształceń poszczególnych jednostek w XX w. W przypadku opisywanych wsi można wyróżnić trzy typy dynamiki zmian przestrzennych:

- pojedyncza skokowa, gwałtowna zmiana obejmująca większość obszaru wsi
- zmiany skokowe rozdzielone okresami stabilizacji, w których nie zachodziły zmiany lub pojawiały się stopniowo zachodzące zmiany o niewielkiej skali
- stopniowe ciągle zmiany o niewielkim natężeniu rozciągnięte w czasie.

Najistotniejsze wnioski z przeprowadzonych badań i analiz są następujące:

- Najtrwalsze wśród analizowanych układów przestrzennych należących do dawnych wsi i majątków na terenie Poznania okazały się: system drogowy, pokrycie i użytkowanie terenu. Za najbardziej wrażliwe na przekształcenia uznano natomiast aleje przydrożne oraz założenia folwarczne.
- Zmiany związane z urbanizacją prowadzą do zacierania się czytelności historycznych struktur przestrzennych dawnych wsi i majątków, osłabienia ekspozycji krajobrazowej wsi i pojedynczych obiektów na ich terenie oraz utraty ich niepowtarzalnego charakteru i tożsamości krajobrazu kulturowego.
- Nasilenie stopnia urbanizacji zależne jest w pewnym stopniu od odległości od centrum miasta i dostępności komunikacyjnej terenu ale modyfikowane jest również przez uwarunkowania takie jak, np.: występowanie szczególnych walorów rekreacyjnych, ograniczenia prawne w tym planistyczne, rozmieszczenie terenów, których sposób użytkowania powoduje podwyższony poziom hałasu lub innych uciążliwych czynników.
- Dla kierunku rozwoju terytorialnego miasta i zmian zachodzących w jego przestrzeni i krajobrazie istotne były również np. czynniki związane z istniejącą sytuacją polityczną, czy obowiązującymi doktrynami urbanistycznymi. W przypadku Poznania efekty takich uwarunkowań stanowią parcelacje dokonywane przez Komisję Kolonizacyjną, upaństwowienie majątków ziemskich po 1945 r., decyzje

o budowie osiedli z „wielkiej płyty”, czy wcielenie w granice miasta niezurbanizowanych, cennych krajobrazowo terenów wynikające z założeń pasmowego rozwoju miasta.

- Mimo zaawansowanych zmian urbanizacyjnych na terenie Poznania zidentyfikowano szereg jednostek o zachowanym wiejskim charakterze. Dawne wsie: Garaszewo, Głuszyna, Huby Kobyłpolskie, Piotrowo, Michałowo, Radojewo, Psarskie, Wielkie oraz w części arealu Morasko, Splawie i Szczepankowo charakteryzują się dużym udziałem otwartego, rolniczego krajobrazu, walorami widokowymi częściowo związanymi z ich wiejską przeszłością, występowaniem tradycyjnej zabudowy wiejskiej, niewielką, kameralną skalą wewnątrz architektonicznych.
- Czynnikiem sprzyjającym zachowaniu struktur przestrzennych dawnych wsi i majątków była kontynuacja sposobu zagospodarowania, a także kontynuacja funkcji występujących na danym terenie. Zacieranie czytelności historycznych struktur przestrzennych miało miejsce szczególnie w przypadkach dokonywania radykalnej zmiany sposobu zagospodarowania.
- Wśród najważniejszych problemów przestrzennych i krajobrazowych, związanych z funkcjonowaniem układów dawnych wsi i majątków oraz wpisywaniem się ich w strukturę miasta wyróżniono:
 - zanikanie tradycyjnych form krajobrazu i walorów widokowych,
 - zmniejszanie się powierzchni terenów otwartych,
 - przebieg dawnych podziałów katastralnych nie przystający do nowych funkcji,
 - niewłaściwe relacje tradycyjnej zabudowy z nowym otoczeniem,
 - degradacja elementów zieleni,
 - degradacja zespołów zabudowy i pojedynczych obiektów.
- Możliwe i pożądane jest wykorzystanie potencjału kompozycyjnego struktur ruralistycznych w mieście. Pozostałości układu siedliskowego, historyczna zabudowa i zieleń mogą stać się elementami krystalizującymi strukturę przestrzenną peryferyjnych dzielnic miasta. Wnętrza ulic i placów o zachowanym jeszcze wiejskim charakterze mogą stanowić atrakcyjne przestrzenie sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych, o kameralnej, przyjaznej użytkownikom skali.

Sposoby wykorzystania efektów pracy:

Publikacja opisuje powszechnie występujące, jednak rzadko opisywane w literaturze przedmiotu zjawisko, jakim jest obecność struktur ruralistycznych w przestrzeni miast. Praca poszerza wiedzę na temat funkcjonowania tych układów we współczesnym mieście. Prezentuje autorską metodologię, która może zostać wykorzystana w badaniach dotyczących innych obiektów tego rodzaju.

W ramach badań rozpoznano występujące problemy i zagrożenia dotyczące struktur przestrzennych dawnych wsi i majątków, a także opracowano ogólne zalecenia służące zachowaniu najcenniejszych elementów ich struktury przestrzennej co może stanowić rekomendacje dla przyszłego kształtowania układów ruralistycznych w mieście. Mogą one zostać wykorzystane w praktyce planistycznej, urbanistycznej oraz konserwatorskiej.

3. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych i projektowych, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz informacja o współpracy międzynarodowej

Jestem absolwentką kierunku Architektura i urbanistyka na Politechnice Poznańskiej. Pracę magisterską pt.: „Klub tenisowy w Rogalinie”, przygotowałam pod kierunkiem dr inż. arch. Michała Ankiersztajna. Po ukończeniu studiów w 2000 r. podjęłam studia doktoranckie na Wydziale Ogrodnictwa

Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego (obecnie Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu), co pozwoliło mi połączyć techniczne wykształcenie z zainteresowaniami przyrodniczymi.

3.1. Osiągnięcia naukowo-badawcze, działalność projektowa oraz dorobek dydaktyczny i popularyzatorski przed uzyskaniem stopnia doktora

Jako doktorantka w Katedrze Terenów Zieleni (obecnie Katedra Terenów Zieleni i Architektury Krajobrazu) włączyłam się w prace badawcze prowadzone w jednostce [zał. 3. II.E)1.] oraz zaczęłam poszerzać swoją wiedzę przyrodniczą i rozwijać zainteresowania związane z zielenią miejską i krajobrazem kulturowym. Rozpoczęłam również badania nad zielenią towarzyszącą XIX-wiecznym fortyfikacjom pruskim.

W latach 2003-2005 realizowałam projekt finansowany przez KBN (grant promotorski 5T07F 040 25) pt. „Zieleń forteczna poznańskiej twierdzy pierścieniowej”. Kierownikiem projektu i promotorem przygotowywanej przeze mnie rozprawy doktorskiej był dr hab. Piotr Urbański prof. UP. W 2004 roku obroniłam na Wydziale Ogrodnictwa Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu dysertację pt.: „Zieleń zewnętrznego pierścienia fortów poznańskich” i uzyskałam stopień doktora nauk rolniczych w zakresie ogrodnictwa. Recenzentami pracy byli dr hab. Barbara Szpakowska prof. AR oraz prof. dr hab. arch. Aleksander Grygorowicz. Praca uzyskała wyróżnienie Ministra Infrastruktury RP w 2004 r. oraz Nagrodę zespołową II stopnia JM Rektora Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu w 2005 r. Celem realizowanej pracy doktorskiej było ustalenie w oparciu o materiały źródłowe i publikacje jak kształtowano zieleń towarzyszącą XIX wiecznym fortyfikacjom pruskim, ze szczególnym uwzględnieniem Twierdzy Poznań. Badania terenowe pozwoliły ustalić jakie nasadzenia zachowały się przy drogach i obiektach poznańskiej twierdzy fortowej (fortach zewnętrznego pierścienia i schronach zlokalizowanych w międzypolach). Uzyskane wyniki zostały zamieszczone w kilku pracach opublikowanych zarówno przed jak i po uzyskaniu stopnia doktora [załącznik 3, II.E)2,3,4,6,8] oraz były prezentowane na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych [zał. 3, II.L)1,2,3,6].

Działalność projektową rozpoczęłam pod koniec studiów, podejmując współpracę z biurem architektonicznym dr inż. arch. Waldemara Szeszuły z Poznania. Brałam udział w przygotowaniu i opracowaniu kilkunastu projektów koncepcyjnych dotyczących m. in.: kaplicy cmentarnej w Chociczy, zabudowy dla jednej z pierzei rynku w Żerkowie, elewacji kamienicy na Śródce w Poznaniu, trybun stadionu Groclin w Grodzisku Wlkp., adaptacji budynku należącego dawniej do jednostki wojskowej na ośrodek rehabilitacji w Borówcu, biurowca Lena Lighting w Środzie Wlkp., a także koncepcji projektowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz wnętrz budynków [zał. 3., II.B.1]. Brałam również udział w pracach nad dwoma opracowaniami planistycznymi Studiami Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta a następnie gminy Jarocin [zał.3., II.F.1,2].

Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski z okresu przed uzyskaniem stopnia doktora obejmuje prowadzenie zajęć dydaktycznych na Wydziale Ogrodnictwa AR dla kierunku Ogrodnictwo, specjalności Kształtowanie Terenów Zieleni z przedmiotów: Planowanie przestrzenne, Rysunek, Zajęcia terenowe, Architektura i sztuka ogrodowa oraz na Wydziale Leśnym, na kierunku Leśnictwo z przedmiotu Grafika komputerowa [zał.4., III.I)1.a]

W okresie studiów doktoranckich opublikowałam również samodzielnie i z współautorami 27 artykułów popularnonaukowych w czasopismach popularyzujących tematykę związaną z zagospodarowaniem ogrodów i ogrodów działkowych oraz kształtowaniem zieleni towarzyszącej lokalom

gastronomicznym [załącznik 4., III.1)2.b.1-27] Przygotowałam również wraz z mgr inż. Małgorzatą Bogusławską książkę popularno-naukową na temat ogrodów wodnych, wydaną w 2003 r. przez Wydawnictwo Działkowiec [załącznik 4., III.1)2.a].

3.2. Osiągnięcia naukowo-badawcze po uzyskaniu stopnia doktora

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk rolniczych w zakresie ogrodnictwa w 2004 r., kontynuowałam badania jako adiunkt w Katedrze Terenów Zieleni (od 2011 r. Katedra Terenów Zieleni i Architektury Krajobrazu).

Moje zainteresowania badawcze koncentrują się przede wszystkim na krajobrazie kulturowym i gospodarce przestrzennej oraz planowaniu przestrzennym, jednak współpraca ze specjalistami związanymi z ogrodnictwem zaowocowała również współudziałem w badaniach dotyczących zdrowotności drzew i krzewów. Realizowana przeze mnie tematyka badawcza obejmuje trzy główne nurty wymienione wyżej oraz w przypadku pierwszego z nich szereg zagadnień szczegółowych.

Całość realizowanej przeze mnie tematyki badawczej można podzielić w następujący sposób:

A. Zagadnienia związane z krajobrazem kulturowym i jego elementami

A.1. Obiekty historyczne i związana z nimi zielen - fortyfikacje, parki dworskie i inne

A.2. Zielen miejska – systemy zieleni, zielen osiedlowa, parki miejskie, zagadnienia projektowe

A.3. Krajobraz otwarty i krajobraz obszarów wiejskich - układy przestrzenne wsi oraz elementy układów przestrzennych, zagrożenia i ochrona krajobrazu otwartego

B. Gospodarka przestrzenna oraz planowanie przestrzenne i jego wpływ na krajobraz, stan walorów kulturowych i przyrodniczych

C. Zdrowotność drzew i krzewów

A. Zagadnienia związane z krajobrazem kulturowym

Od początku mojej działalności naukowej krajobraz kulturowy stanowił istotny obszar moich zainteresowań. Miało to związek z rozpoczęciem pracy na Akademii Rolniczej w Poznaniu gdzie przygotowano się do otwarcia kierunku Architektura krajobrazu i budowaniem w związku z tym zespołu osób związanych z tą dziedziną, do którego zostałam włączona. Krajobraz kulturowy stał się dla mnie platformą pozwalającą połączyć kilka zagadnień, zainteresowanie którymi wynikało między innymi z mojego wykształcenia architektonicznego, zainteresowań przyrodniczych oraz doświadczeń naukowych i projektowych.

A.1. Obiekty historyczne i związana z nimi zielen

Rozwijałam zainteresowania związane z obiektami historycznymi i towarzyszącą im zielenią co wynikało z kontynuacji i pogłębiania badań podjętych w ramach przygotowywania rozprawy doktorskiej. Nadal zajmowałam się XIX-wiecznymi fortyfikacjami pruskimi i zielenią forteczną, jednak głównie w kontekście ich funkcjonowania w krajobrazie oraz w układzie przestrzennym współczesnego miasta. Badania wykazały, że obiekty fortyfikacyjne wywarły istotny wpływ na istniejący układ drogowy i system zieleni miejskiej Poznania oraz posiadają znaczący potencjał rekreacyjno-turystyczny. Niepokojącym wnioskiem płynącym z prowadzonych badań jest stwierdzenie, że tereny zieleni pofortecznej są zagrożone degradacją, a ich powierzchnia oraz długość ciągów zieleni historycznej związanej z dawnymi drogami fortecznymi systematycznie się zmniejsza. Starano się ustalić jakie są uwarunkowania takiego stanu rzeczy, badając między innymi zagadnienia związane z planowaniem przestrzennym i ochroną konserwatorską. Ustalono, że bezpośrednimi czynnikami powodującymi degradację są: rozbudowa ciągów komunikacyjnych, wtórne podziały działek fortecznych, wkraczanie współczesnej zabudowy na

tereny forteczne, brak funduszy na działania konserwacyjne, dewastacja obiektów i terenów na skutek niewłaściwego zarządzania. Przyczynami pośrednimi są między innymi mało precyzyjne zapisy w dokumentach planistycznych obejmujących obiekty fortyfikacyjne [załącznik 3, II.E)11,14,15,20,25,26,29,31,35,62].

Moje zainteresowania badawcze skupiały się również na innych niż fortyfikacje historycznych założeniach. Między innymi zajmowałam się zespołami dworsko-folwarcznymi, a w szczególności towarzyszącymi im parkami, ich stanem zachowania, czytelnością układów kompozycyjnych, możliwościami rewaloryzacji oraz przyczynami degradacji [załącznik 3 II.E)34,47,48,49,50,54]. W obszarze moich zainteresowań znalazły się również innego rodzaju historyczne założenia związane z zielenią istniejące na terenie Poznania takie jak Dzieciniec pod Słońcem (teren rekreacyjny dla dzieci z końca lat 20. XX w.), czy Park Narodowy na Malcie [załącznik 3. III.E)13,23]. Badania terenowe uzupełniałam kwerendą archiwalną dotyczącą obiektów, które stały się przedmiotem moich badań oraz opieką nad licznymi pracami inżynierskimi i magisterskimi, których tematyka wiązała się z inwentaryzacją oraz rewaloryzacją zabytkowych i historycznych założeń zieleni na terenie Poznania i Wielkopolski.

A.2. Zieleń miejska

Kolejne zagadnienie związane z krajobrazem kulturowym, które znalazło się wśród moich zainteresowań badawczych to zieleń miejska w tym: kształtowanie systemów zieleni miejskiej, zieleni osiedlowa, parki miejskie, zagadnienia związane z projektowaniem obiektów zieleni. Część zainteresowań obejmujących zieleń miejską wynikała bezpośrednio z moich doświadczeń związanych z prowadzoną praktyką projektową dotyczącą zieleni. Interesującymi mnie zagadnieniami była poprawność stosowanych rozwiązań pod względem zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych użytkowników, zachowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz doboru gatunków roślin do szczególnych, miejskich warunków środowiskowych [załącznik 3, II.E)10,16,19,22,24,32,53].

A.3. Krajobraz otwarty i krajobraz obszarów wiejskich

Badania prowadzone przeze mnie we współpracy z dr inż. Marią Chojnącką na terenie Lednickiego Parku Krajobrazowego spowodowały, że szczególnie istotnym dla mnie zagadnieniem badawczym stał się krajobraz otwarty i krajobraz obszarów wiejskich. Analizy dotyczące wpływu ruchu turystycznego na walory krajobrazowe i przyrodnicze LPK [załącznik 3, II.E)12,30] oraz dotyczące zachowanych walorów kulturowych tego obszaru [załącznik 3, II.E)5,7,9] zapoczątkowały zainteresowanie układami przestrzennymi wsi i majątków, ich czytelnością, stanem zachowania zespołów zabudowy i zieleni, trwałością historycznych struktur przestrzennych. Badania rozpoczęto na terenie LPK [załącznik 3, II.E)18] a następnie kontynuowano na terenie powiatu poznańskiego i Wielkopolski [załącznik 3, II.E)43,46]. Trwałość poszczególnych układów przestrzennych badanych wsi wielkopolskich okazała się podobna. Najwyższym stopniem trwałości w odniesieniu do historycznego układu przestrzennego wsi charakteryzuje się przebieg dróg, podobnie niewielkie okazały się również zmiany w pokryciu terenu. Zazwyczaj wiązały się z powiększeniem powierzchni lasów i zabudowy kosztem terenów uprawnych. Dość stabilną strukturą okazał się układ przestrzenny siedlisk wiejskich. Umiarkowaną trwałość wykazywały założenia rezydencjalno-parkowe, co mogło być związane z posiadaniem przez nie bądź brakiem wpisu do rejestru zabytków, często również nieuregulowanymi stosunkami własnościowymi i brakiem świadomości dotyczącej posiadanych przez te założenia walorów historycznych wśród ich zarządców. Założenia folwarczne cechują się niskim badaniem wskaźnikiem trwałości układów przestrzennych. Ich stan ulegał stopniowemu pogorszeniu na skutek zmian, które miały miejsce w okresie powojennym (działalność PGR)

oraz obecnie na skutek braku wizji i funduszy na ich dalsze funkcjonowanie. Pojedyncze z tych założeń przestały istnieć lub uległy degradacji już w pierwszej połowie XX. w. w wyniku parcelacji. Najmniej trwałym elementem historycznych układów przestrzennych, obok folwarków, okazały się nasadzenia alejowe. Ten powszechny dawniej element krajobrazu, na skutek przebudowy ciągów komunikacyjnych przestaje istnieć. Wykazano, że krajobraz badanych obszarów i badane struktury przestrzenne największym zmianom uległy w ciągu ostatnich 20 lat. Dla terenów chronionych (parki krajobrazowe: Lednicki Park Krajobrazowy oraz Sierakowski Park Krajobrazowy) były to zmiany niekorzystne z punktu widzenia zachowania walorów krajobrazowych i kulturowych, których obecność między innymi stała się przyczyną ustanowienia ochrony. Badania wskazują na związek pomiędzy stopniem zachowania historycznych układów przestrzennych, a położeniem wsi w stosunku do dużego ośrodka miejskiego, jakim jest Poznań. Bliskość dużego miasta ma wpływ na ilość prowadzonych inwestycji budowlanych i infrastrukturalnych oraz przekształcenia własnościowe występujące na terenie objętych opracowaniem jednostek osadniczych. W trakcie prowadzonych badań doskonalona była metodologia, która została częściowo wykorzystana, rozwinięta i uzupełniona o nowe elementy w pracy będącej osiągnięciem naukowym przedstawionym do oceny w postępowaniu habilitacyjnym [zał. 3, I].

Badania nad trwałością układów przestrzennych wsi i majątków objęły również szczególny przypadek wsi, które były zlokalizowane na terenie zajęтым przez poligon Biedrusko pod Poznaniem [zał. 3, II.E)37]. W momencie tworzenia poligonu w latach 1901-04 (powiększenie obszaru w latach 1943-47) wsie zostały wysiedlone a ich zabudowania częściowo zniszczono a częściowo wykorzystano je jako elementy infrastruktury poligonu. Opisywany rejon był intensywnie użytkowany przez wojsko jako teren ćwiczeń, jednak nie na całym obszarze. Niewykorzystywana część terenu podlegała wtórnej naturalizacji. Po 110 latach funkcjonowania poligonu, niektóre elementy dawnego krajobrazu kulturowego, związanego z istnieniem wsi na tym terenie, są nadal zachowane i celem badań była ich identyfikacja. Przebieg dróg występujących na terenie poligonu został w znacznym stopniu zmieniony. Zachowało się jedynie 50,15% ich historycznego układu. Nasadzenia alejowe przetrwały w niewielu przypadkach. Ich stopień zachowania wynosi tylko 21,72% długości pierwotnego przebiegu. Pod względem zachowania reliktyw zabudowy nie różnią się znacznie obszary włączone do poligonu wcześniej tj. w 1901r. i później czyli w 1947r. Zróżnicowana skala zachowania reliktyw zabudowy w poszczególnych wsiach związana jest prawdopodobnie z dokładnością dokonanych prac rozbiórkowych, a w mniejszym stopniu z procesami naturalnego niszczenia struktur budowlanych na skutek upływu czasu. Na terenach dawnych wsi poligonu Biedrusko licznie występują pozostałości zadrzewień towarzyszących nieistniejącej już zabudowie. Są to głównie drzewa owocowe, oraz drzewa i krzewy ozdobne występujące jako pojedyncze okazy oraz tworzące układy liniowe w postaci krótkich szpalerów, w pojedynczych przypadkach wyznaczające obrys linii dawnych działek siedliskowych. Przetrwały również czytelne układy zieleni komponowanej, towarzyszącej kościołowi i cmentarzowi w Chojnicy i dworowi w Łagiewnikach. Wyłączenie spod intensywnego użytkowania rolniczego terenów poligonu spowodowało wykształcenie się na opisywanym obszarze cennych przyrodniczo zbiorowisk roślinnych, i powstanie interesującego krajobrazu o istotnych walorach widokowych, zdominowanego przez elementy naturalne, wtórnego pochodzenia.

Zagadnienia związane z krajobrazem wiejskim, rozwijałam uczestnicząc w pracach zespołu badawczego kierowanego przez dr hab. inż. arch. Elżbietę Raszeję, który realizował temat „Krajobraz i dziedzictwo kulturowe wsi w aglomeracji poznańskiej” w ramach projektu Konsorcjum Badań nad Aglomeracją Poznańską: „Planowanie i kierunki rozwoju aglomeracji poznańskiej”. Wynikiem projektu

było stworzenie koncepcji polityki krajobrazowej, opartej na identyfikacji i zachowaniu zasobów krajobrazowych jako potencjału rozwojowego obszarów wiejskich w obrębie aglomeracji. W ramach projektu wydano również monografię prezentującą zasoby krajobrazowe aglomeracji poznańskiej, diagnozę obecnego stanu krajobrazu kulturowego oraz sformułowanie zasad jego kształtowania i ochrony [zał. 3, II.E)28]

Zainteresowanie zagadnieniami związanymi z zagrożeniami i ochroną krajobrazu otwartego były przeze mnie rozwijane (we współpracy z dr inż. Magdaleną Szczepańską, pracownikiem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza) również w ramach badań dotyczących wpływu reklamy zewnętrznej na walory widokowe i krajobrazowe terenów chronionych [zał. 3, II.E)52]. Kontekstem dla prowadzonych badań było wprowadzenie w 2015 r. Ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono tendencję do kumulacji reklam w otoczeniu miejsc o istotnych walorach krajobrazowych, na terenie Lednickiego Parku Krajobrazowego, który był obszarem prowadzonych badań. Występujące lokalizacje nośników reklamowych przyczyniają się do ograniczenia widoczności i bezpieczeństwa jazdy na głównych ciągach komunikacyjnych w Parku, a jednocześnie degradacji walorów krajobrazowych, co jest szczególnie niekorzystne w obszarze chronionym o funkcjach turystycznych i rekreacyjnych. Badania były kontynuowane w kolejnych latach na terenie Polski ale również na Słowacji, ich wyniki znajdują się w opracowaniu.

B. Gospodarka przestrzenna oraz planowanie przestrzenne i jego wpływ na krajobraz, stan walorów kulturowych i przyrodniczych

Tematyka związana z zagrożeniami i ochroną walorów krajobrazu otwartego wiąże się bezpośrednio z potrzebą określenia przyczyn występowania zagrożeń i możliwości ochrony istniejących w ramach funkcjonujących rozwiązań prawnych. Planowanie przestrzenne jest uznawane za jedno z podstawowych narzędzi kształtowania przestrzeni i krajobrazu. Jest ono wyposażone w odpowiednie, prawnie umocowane instrumenty, którymi są studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W praktyce jednak te instrumenty okazują się często nieskuteczne lub niewłaściwie wykorzystywane. W szeregu prowadzonych prac badawczych, które dokumentują artykuły naukowe [zał. 3, III.E)54,55,58], zajmowałam się wraz ze współautorami szczegółową analizą zapisów w dokumentach planistycznych gmin aglomeracji poznańskiej i ich potencjalnym i rzeczywistym wpływem na jakość przestrzeni i krajobrazu oraz stan walorów przyrodniczych i kulturowych. Oprócz analizy dokumentów planistycznych prowadzono również analizy w oparciu o oprogramowanie GIS, które pozwoliły ustalić jak zmieniało się pokrycie i użytkowanie terenu w kolejnych przekrojach czasowych lub jak może ulec zmianie w przypadku realizacji zapisów zawartych w opracowaniach planistycznych [zał. 3, II.A)4; II.E)57]. Prowadzone badania zmierzały do oceny polityki przestrzennej wybranych gmin aglomeracji poznańskiej wobec określonych zasobów przyrodniczych (analizie podlegały m. in. jeziora, doliny rzeczne, kompleksy leśne, tereny objęte ochroną przyrodniczą). Polityka gmin wyrażona zapisami w Studiach Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego oraz konkretne decyzje planistyczne podejmowane przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest zróżnicowana. Znalezione pozytywne przykłady zapisów, które mogą przyczynić się do ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Niestety w dużej części analizowanych przypadków powstające opracowania planistyczne nie zapewniają właściwego poziomu ochrony tym wartościom. Brak wszechstronnego rozpoznania istniejących zasobów, deklaratywne, mało szczegółowe zapisy w dokumentach

planistycznych, fragmentaryczność tych opracowań, a także praktyka prowadzenia inwestycji w oparciu o decyzje administracyjne, przyczyniają się do dezintegracji przestrzeni i deformacji krajobrazu, a także utraty cennych wartości przyrodniczych. Badania dotyczące gospodarki przestrzennej oraz planowania przestrzennego i jego wpływu na walory przyrodnicze oraz krajobraz są kontynuowane, w przygotowaniu znajdują się kolejne uzyskane wyniki [załącznik 3, II.A)4.; Wilkaniec A., Gałęcka-Drozda A., Raszeja E., Szczepańska M. Procesy urbanizacyjne w Parku Krajobrazowym Puszcza Zielonka oraz jego otulinie w kontekście ochrony struktur przyrodniczych (w druku), Szczepańska M., Wilkaniec A. Funkcje jednostek osadniczych aglomeracji poznańskiej a polityka przestrzenna (artykuł przekazany do wydawcy w recenzji)].

C. Zdrowotność drzew i krzewów

Jako pracownik Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu podjęłam współpracę ze specjalistami zatrudnionymi w kilku katedrach Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu: Entomologii i Ochrony Środowiska (prof. dr hab. Barbara Wilkaniec, dr hab. Beata Borowiak-Sobkowiak), Fitopatologii i nasiennictwa (dr hab. Dorota Frużyńska-Jóźwiak, dr inż. Roman Andrzejak, dr hab. Lidia Irzykowska), Żywienia Roślin (prof. dr hab. Włodzimierz Breś). Współpraca została zapoczątkowana moim udziałem w prowadzonych pracach, polegającym na przygotowaniu informacji na temat historycznych terenów zieleni, które zostały wybrane jako miejsca prowadzenia badań entomologicznych (Cytadela poznańska [załącznik 3, II.E)21], Arboretum Kórnickie [załącznik 3, II.A)1].), oraz udziałem w gromadzeniu danych w przypadku kilku innych prac prowadzonych w Katedrze Entomologii i Ochrony Środowiska [załącznik 3, II.A)2; II.E)39,44] Współpraca została poszerzona w związku z prowadzeniem szeregu badań związanych ze zdrowotnością drzew i krzewów ozdobnych, rosnących w warunkach miejskich co jest zbieżne z moimi zainteresowaniami dotyczącymi kształtowania zieleni miejskiej. Współpraca została udokumentowana publikacjami [załącznik 3, II.A)3; II.E)38,40] i jest nadal kontynuowana.

3.3. Działalność projektowa po uzyskaniu stopnia doktora

Jestem autorem i współautorem 10 projektów, związanych z zagospodarowaniem terenu i zielenią [załącznik 3, II.B)], które powstały po uzyskaniu przeze mnie stopnia doktora. Wraz z dr inż. Marią Chojnąką wykonałam kilka projektów zieleni, częściowo poprzedzonych inwentaryzacjami zieleni. Między innymi we współpracy z Pracownią Projektową Wojciech Kolasiński Architekci wykonałyśmy projekty zieleni dla dziedzińców budynków Prokuratur Poznańskich i Sądu Okręgowego w Poznaniu wraz z projektem obsadzeń towarzyszących drugiemu z budynków. Projekty zostały zrealizowane. Z doktor Chojnąką wykonałyśmy również inwentaryzację i projekt rewaloryzacji parku zabytkowego w Rybieńcu (gmina Kiszkowo). Projekt oparty na analizach historycznych został pozytywnie zweryfikowany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu i jest obecnie realizowany. Moja działalność projektowa obejmuje również tematy związane z zagospodarowaniem większych powierzchniowo obiektów. Jestem współautorem koncepcji zagospodarowania wsi Wronczyn oraz trzech koncepcji zagospodarowania parków miejskich w Swarzędzu, Czarnkowie i Gościńcu.

Z moją praktyką projektową oraz działalnością naukową wiąże się również współdziałanie w przygotowaniu dziesięciu (po uzyskaniu stopnia doktora) opracowań, opinii i ekspertyz wykonanych głównie na zlecenie instytucji samorządowych, a dotyczących stanu zieleni miejskiej, zagadnień krajobrazowych oraz dendroflory konkretnych terenów [załącznik 3, II.F)3-12].

3.4. Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski po uzyskaniu stopnia doktora

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk rolniczych kontynuowałam prowadzenie zajęć na kierunku Ogrodnictwo, specjalność Kształtowanie Terenów Zieleni na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu z 9 przedmiotów. Rozpoczęłam również prowadzenie wykładów z przedmiotu Materiałoznawstwo dla którego opracowałam program wykładów i ćwiczeń oraz prowadziłam jedną z grup Seminariów dyplomowych. Realizowałam również wykłady w języku angielskim z przedmiotu Kształtowanie krajobrazu i ochrona przyrody na studiach anglojęzycznych II stopnia kierunku Ogrodnictwo specjalność Hodowla roślin i nasiennictwo. Sprawowałam również opiekę nad pracami inżynierskimi i magisterskimi realizowanymi przez studentów Ogrodnictwa, specjalności KTZ (6 prac magisterskich i 16 inżynierskich). W 2005 r. na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu otwarto studium podyplomowe Architektura krajobrazu. W ramach studium prowadziłam wykłady z przedmiotu Projektowanie na terenach miejskich oraz realizowałam zajęcia komputerowe w oparciu o program ArchiCAD. Sprawowałam również opiekę nad 11 pracami dyplomowymi wykonanymi przez słuchaczy studium oraz wykonałam 2 recenzje prac. Po otwarciu w 2007 r. kierunku Architektura krajobrazu przygotowałam program wykładów i ćwiczeń z trzech przedmiotów: Historia i teoria kształtowania przestrzeni, Materiałoznawstwo (wraz z dr hab. A. Grabiec prof. UPP), Projektowanie obiektów architektury krajobrazu I, II, III (wraz z dr inż. M. Chojnąką i dr inż. B. Łukasik). Prowadziłam również wykłady z 7 przedmiotów oraz ćwiczenia z 8 przedmiotów. Byłam przez kilka lat członkiem komisji egzaminacyjnej, egzaminu kwalifikacyjnego z rysunku na kierunku Architektura krajobrazu, przez dwa lata byłam członkiem komisji rekrutacyjnej na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu UPP oraz wielokrotnie egzaminatorem w komisjach przeprowadzających egzaminy inżynierskie i magisterskie na kierunku Architektura krajobrazu w latach 2015-18. Byłam również opiekunem 12 prac magisterskich i 23 prac inżynierskich na tym kierunku, a także przygotowałam 21 recenzji prac inżynierskich i magisterskich. Nawiązałam współpracę z Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy oraz gminą Stęszew dzięki czemu zostały uzgodnione tematy prac inwentaryzacyjnych, projektowych i analitycznych, zrealizowanych następnie jako dyplomy (prace inżynierskie i magisterskie), których byłam opiekunem. Opracowanie zostały przekazane wymienionym instytucjom.

Za największe osiągnięcie dydaktyczne uważam fakt, że 7 spośród prac dyplomowych, nad którymi sprawowałam opiekę otrzymało 9 nagród i wyróżnień w krajowych i lokalnych konkursach prac dyplomowych [zał. 4, III.J)9].

Jestem również promotorem pomocniczym pracy realizowanej w Katedrze Botaniki na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu przez mgr inż. Dominikę Dymek „Użytkowanie i kierunki rozwoju rodzinnych ogrodów działkowych (ROD) w miastach, na przykładzie Poznania”.

Od 2006 r. Sprawowałam opiekę nad Kołem Naukowym Ogrodników, Sekcją Architektury Krajobrazu (wspólnie z dr hab. inż. arch. E. Raszeją) a obecnie jestem opiekunem Koła Naukowego Architektury Krajobrazu wyznaczonym przez Dziekana WOIAK. Byłam opiekunem dwóch obozów naukowych zorganizowanych dla KNO Sekcja AK oraz sprawowałam opiekę naukową nad opracowaniem przygotowanym przez Studentów KNAK na zlecenie Urzędu Miasta i Gminy Stęszew „Analizy krajobrazowe i wytyczne do zagospodarowania przestrzennego wsi Mirosławki, Tomice i Rybojedzko w gminie Stęszew” [zał. 4, III.J)10.] oraz zorganizowałam wyjazd studialny dla studentów KNAK do Parku Mużakowskiego.

Moja praca popularyzatorska polegała na publikacji wraz z mgr inż. Małgorzatą Bogusławską dwóch książek popularno-naukowych na temat ogrodów wodnych, wydanych przez wydawnictwa Działkowiec oraz Multico [załącznik 4, III.I)] oraz 16 artykułów o tematyce związanej z zagospodarowaniem ogrodów i zielenią miejską [załącznik 4, III.I)]. Brałam udział również w szeregu wydarzeń promujących naukę [załącznik 4, III.I)], między innymi od 2011 r. (z przerwą związaną z urlopem macierzyńskim i wychowawczym) jestem Jurorem Okręgowej Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych w zakresie Architektury krajobrazu.

Angażuję się również aktywnie w działalność Stowarzyszenia Polskich Architektów Krajobrazu, Oddziału Wielkopolskiego. W latach 2010-13 pełniłam funkcję skarbnika oddziału a w latach 2017-2018 członka zarządu Oddziału i brałam aktywny udział w wielu podejmowanych przez OW SPAK inicjatywach i wydarzeniach jak np. organizacja spacerów o tematyce krajobrazowej, debat, spotkań, przygotowanie pism interwencyjnych. Jako członek Towarzystwa Przyjaciół Fortyfikacji Oddział Poznański, kierowałam organizacją międzynarodowej konferencji naukowej „Fortyfikacje w przestrzeni miasta” w 2005, która została przygotowana we współpracy z Akademią Rolniczą w Poznaniu [załącznik 4, III.C)1]. W oparciu o wygłoszone na konferencji referaty Wydawnictwo Akademii Rolniczej w Poznaniu wydało w 2007 r. monografię „Fortyfikacje w przestrzeni miasta”, której byłam redaktorem wraz z Marcinem Wichrowskim [załącznik 4, III.C)1; III.G)1]. Za działalność organizacyjną zostałam uhonorowana wyróżnieniem im. Heliodora Kurca przez Towarzystwa Przyjaciół Fortyfikacji Oddział Poznań (2011 r.) oraz Medalem Pamiątkowym Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Fortyfikacji im. gen. Ignacego Prądzyńskiego, w 20-lecie istnienia, oraz Złotą Odznaką Członkowską Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Fortyfikacji im. gen. Ignacego Prądzyńskiego [załącznik 4, III.D)].

W bieżącym roku zostałam zaproszona przez Wydawnictwa Miejskie Poznania do zasiadania w zespole redakcyjnym przygotowującym serię wydawniczą poświęconą poznańskim fortyfikacjom, kierowanym przez prof. dr hab. Zbigniewa Pilarczyka [załącznik 4, III.G)2].

3.5. Współpraca międzynarodowa po uzyskaniu stopnia doktora

Dzięki uzyskaniu Stypendium Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej dla pracowników naukowych w 2017 r. odbyłam staż na Uniwersytecie Komenského w Bratysławie na Słowacji, w Katedrze humannej geografii a demografii w terminie: 15.09.2017-15.10.2017. Dzięki wyjazdowi nawiązałam współpracę z dr. Lucią Škamlovą, polegającą na przeprowadzeniu badań dotyczących ogrodów społecznych w Poznaniu i Bratysławie (artykuł prezentujący wyniki badań został przygotowany i przesłany do jednego z czasopism) [załącznik 4, III.Q)2], współpraca jest kontynuowana.

4. Podsumowanie

Obiektem moich zainteresowań naukowych są zagadnienia związane z krajobrazem kulturowym w szczególności z jego elementami w postaci obiektów historycznych i towarzyszących im układów zieleni, zielenią miejską, krajobrazem otwartym i krajobrazem obszarów wiejskich oraz planowaniem przestrzennym i jego wpływem na krajobraz, stan walorów kulturowych i przyrodniczych. Badania realizowane przeze mnie we współpracy ze specjalistami z zakresu ogrodnictwa dotyczą natomiast przede wszystkim zdrowotności drzew i krzewów.

W ramach działalności naukowej byłam wykonawcą dwóch projektów badawczych w tym jednego po uzyskaniu stopnia doktora nauk rolniczych: temat „Krajobraz i dziedzictwo kulturowe wsi w aglomeracji poznańskiej” (część projektu „Planowanie i kierunki rozwoju aglomeracji poznańskiej” realizowanego

przez Konsorcjum Badań nad Aglomeracją Poznańską i finansowanego przez Radę Aglomeracji Poznańskiej).

Pełniłam funkcję promotora 18 prac magisterskich i 42 inżynierskich na kierunkach Architektura krajobrazu i Ogrodnictwo oraz 11 prac dyplomowych na studium podyplomowym „Architektura krajobrazu” na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu w tym 7 nagrodzonych lub wyróżnionych w konkursach krajowych lub lokalnych.

Uczestniczyłam w 29 krajowych i międzynarodowych konferencjach i sympozjach naukowych. Byłam także współorganizatorem dwóch konferencji naukowych.

Jestem autorem lub współautorem (po otrzymaniu stopnia doktora) 9 oryginalnych osiągnięć projektowych oraz 10 opracowań, opinii i ekspertyz z zakresu architektury krajobrazu.

Odbyłam staż naukowy na Uniwersytecie Komenského w Bratysławie finansowany dzięki stypendium Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej dla pracowników naukowych.

Na mój całkowity dorobek naukowy i popularnonaukowy składa się 125 różnych publikacji. Jestem autorem lub współautorem:

- 4 oryginalnych prac naukowych w czasopiśmie z bazy Journal Citation Reports,
- 2 monografie naukowe
- 44 oryginalnych prac naukowych w czasopiśmie spoza listy JCR,
- 20 rozdziałów w monografiach naukowych,
- 9 publikacji w materiałach konferencyjnych,
- 3 książek popularno-naukowych
- 43 artykułów popularno-naukowych

Wszystkie prace z listy JCR zostały opublikowane po uzyskaniu stopnia naukowego doktora. Ogólna liczba 472 punktów MNiSW uzyskana za publikacje naukowe, obejmuje wyłącznie punkty za prace opublikowane po doktoracie. Szczegółowe dane bibliometryczne oraz sumaryczne zestawienie opublikowanych prac zawiera Załącznik nr 3.

Łączna punktacja zgodnie z rokiem publikacji wynosi **472** punktów MNiSW

Liczba cytowań wg bazy Web of Science (All Databases) wynosi ogółem **14**, w tym bez autocytowań **8**

Sumaryczny IF w roku publikacji wynosi **2,965**

Indeks Hirscha wg bazy Web of Science (All Databases) = **3**

5. Wykaz wybranych publikacji naukowych w recenzowanych czasopiśmie oraz rozdziałów w monografiach uznanych przez autorkę za najważniejsze :

1. Gałęcka-Drozda A., Raszeja E., Szczepańska M., **Wilkaniec A.** 2019. An analysis of Land Use Changes in Natura 2000 Areas Located in Suburban Zones – Planning Problems in the Context of Environmental Protection. Polish Journal of Environmental Studies 2/2019 vol.28, 587-595.
2. **Wilkaniec A.**, Wilkaniec B., Breś W., Andrzejak R., Borowiak-Sobkowiak B. 2018. The evaluation of factors determining the health condition of *Acer pseudoplatanus* L. in selected site of urban greenery in Poznań, Poland. Fresenius Environmental Bulletin 27 (4/2018), 2082-2090
3. **Wilkaniec A.**, Raszeja E., Szczepańska M. 2017. Wykorzystanie zasobów krajobrazowych w polityce przestrzennej gmin na obszarze aglomeracji poznańskiej–między strategią a praktyką. Use of

- landscape resources in the municipal spatial policy in the Poznań agglomeration—between strategy and practice. *Studia Obszarów Wiejskich*, 45, 105-123.
4. **Wilkaniec A.**, Szczepańska M. 2017. Manorial and grange complexes as a cultural heritage of the agricultural landscape in the management of commune space: a case study of Tarnowo Podgórne, Wielkopolska. *Quaestiones Geographicae* 36, 107-123.
 5. Szczepańska M., **Wilkaniec A.**, 2016. Outdoor advertising in rural areas attractive for tourism. *Studia Obszarów Wiejskich*, tom 43, 85-98.
 6. **Wilkaniec A.**, Łukasik B., Szczepańska M. 2016. Manor parks and gardens in Poznań – problems and potential. *Parki dworskie na terenie Poznania – problemy i potencjał. Czasopismo Techniczne 1-A (5)*, s 35-58
 7. Szczepańska M., **Wilkaniec A.** 2015. Przekształcenia historycznych układów przestrzennych wsi województwa wielkopolskiego. *Studia KPZK PAN*, t. CLXVII, "Obszary wiejskie - wiejska przestrzeń i ludność, aktywność społeczna i przedsiębiorczość", 123-141.
 8. Szczepańska M., **Wilkaniec A.** 2014. Przekształcenia krajobrazu kulturowego wybranych wsi strefy podmiejskiej Poznania. *Studia Obszarów Wiejskich. Regionalny wymiar przemian polskiej wsi – aspekty społeczne i środowiskowe. Tom XXXV*, 45-60
 9. **Wilkaniec A.**, Gałęcka A., de Mezer E., Jeleniewska M. 2012. Relicts of agricultural and settlement landscape in the Biedrusko military training ground. *Annals of Warsaw University of Life Sciences – SGGW Horticulture and Landscape Architecture No 33*, 2012, 113–124.
 10. **Wilkaniec A.**, Chojnacka M. 2009. Wpływ opracowań z dziedziny planowania przestrzennego na funkcjonowanie w krajobrazie miasta obiektów fortecznych. *Architektura Krajobrazu – Landscape Architecture - Studia i Prezentacje – Studies and Presentations*, 4 (25), 41-47.
 11. Chojnacka M., **Wilkaniec A.** 2008. Walory krajobrazowe i rekreacyjne Jeziora Maltańskiego w Poznaniu. *Nauka Przyroda Technologie 2008, Tom 2 zeszyt 4*.

